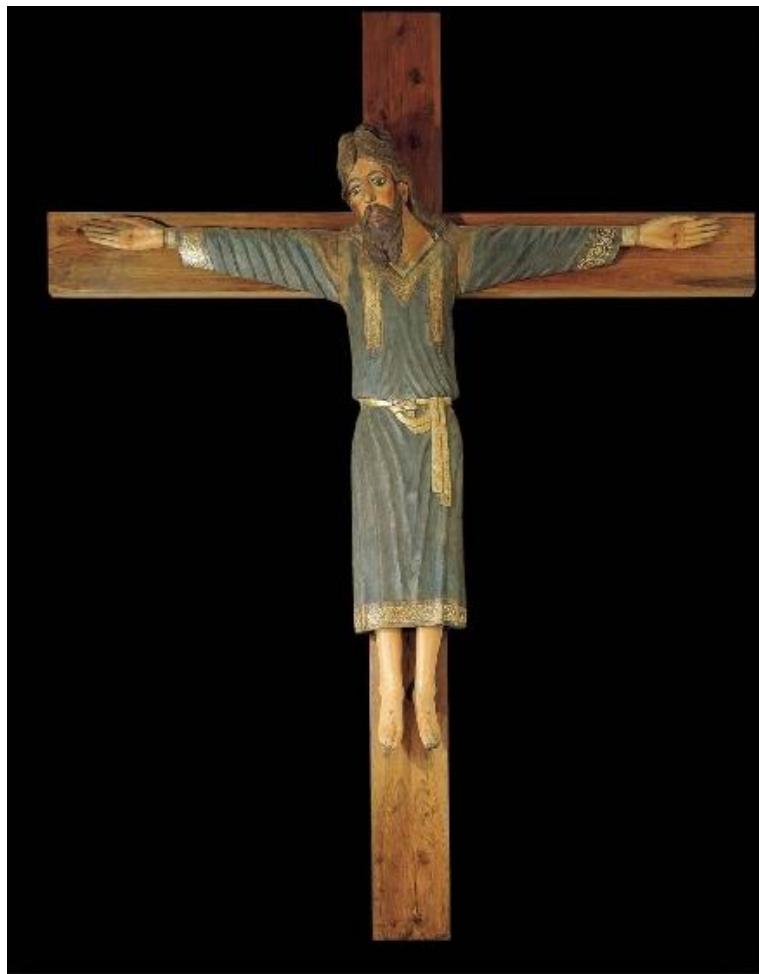


**volto santo** - jeden z typov zázračného zobrazenia Krista v podobe *krucifixu*, ktorý údajne *Nikodém* vyrezal spomäti (potom ide o *cheiropoet*), alebo anjel (potom ide o *acheiropoet*); vznik obrazového typu volto santo sa datuje do 12.st.; predstavuje orientálny typ Krista, fúzatého a oblečeného do dlhých šiat (pozri *colobium*); toto zobrazenie bolo nejaký čas chybne považované za obraz fúzatej ženy, čo zapríčinilo vznik legendy o sv. *Wilgefortiede*; typ volto santo bol rozšírený v severnej Európe; volto santo „predznamenáva“ veľkomoravský závesný kríž s postavou ukrižovaného Krista z 8.-9.st. (pozri *krucifix*); pozri *Kristus, Ježiš, christologický cyklus, biblia*

<https://www.google.sk/search?q=volto+santo&espv=2&biw=1845&bih=995&tbs=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiDzpjBo8TOAhVFAXoKHYISAv0QsAQIGQ&dpr=1#imgrc=99b1y1I3BIBXeM%3A>

<https://www.google.sk/search?q=Volto+Santo+Sansepolcro&espv=2&biw=1845&bih=995&tbs=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwi05fjmzMjOAhUBbRQKHTePA-sQsAQIMg&dpr=1#imgrc=BxMrX5ZEc1vIUM%3A>



Volto Santo Sansepolcro (katedrálna Bazilika Sansepolcro, 9.st.)



Majestát Batlló (12.st.)

**Volto santo z Manopella** - tiež svätá tvár z Manopella alebo *sudarium z Manopella*; veraikon s rozmermi 17x24 cm, uložený na striebornom *relikviári*, ktorý je verejne vystavený na hlavnom oltári v kostole talianskej obce Manoppello na úpätí hory Maiela; obraz má zložitú história; je vytlačený do jemnej tkaniny s osnovou o niečo viac ako desatina milimetra; je transparentný a viditeľný z oboch strán; údajne mizne proti svetlu; zobrazuje mužskú tvár s dlhými vlasmi a fúzami rozdelenými do skupín; na prednej strane je viditeľný chumáč vlasov; výraz tváre je mierny a súčasne trpiaci a intenzívny, hlboký pohľad očí ako u živého človeka; pozri *svätá tvár*

-podľa sardínskej umelkyne Chiary Vigo je šatka z Manopela vyrobená z morského alebo tiež byssového hodvábu, textilného vlákno živočíšného pôvodu, vylučované druhom morskej mušle *Pinna nobilis*, ktorá je endemickým živočíchom istej oblasti Stredozemného mora, kde bola exkluzívne pestovaná; Vigo o ňom hovorí ako o duši mora a označuje ho za sväte

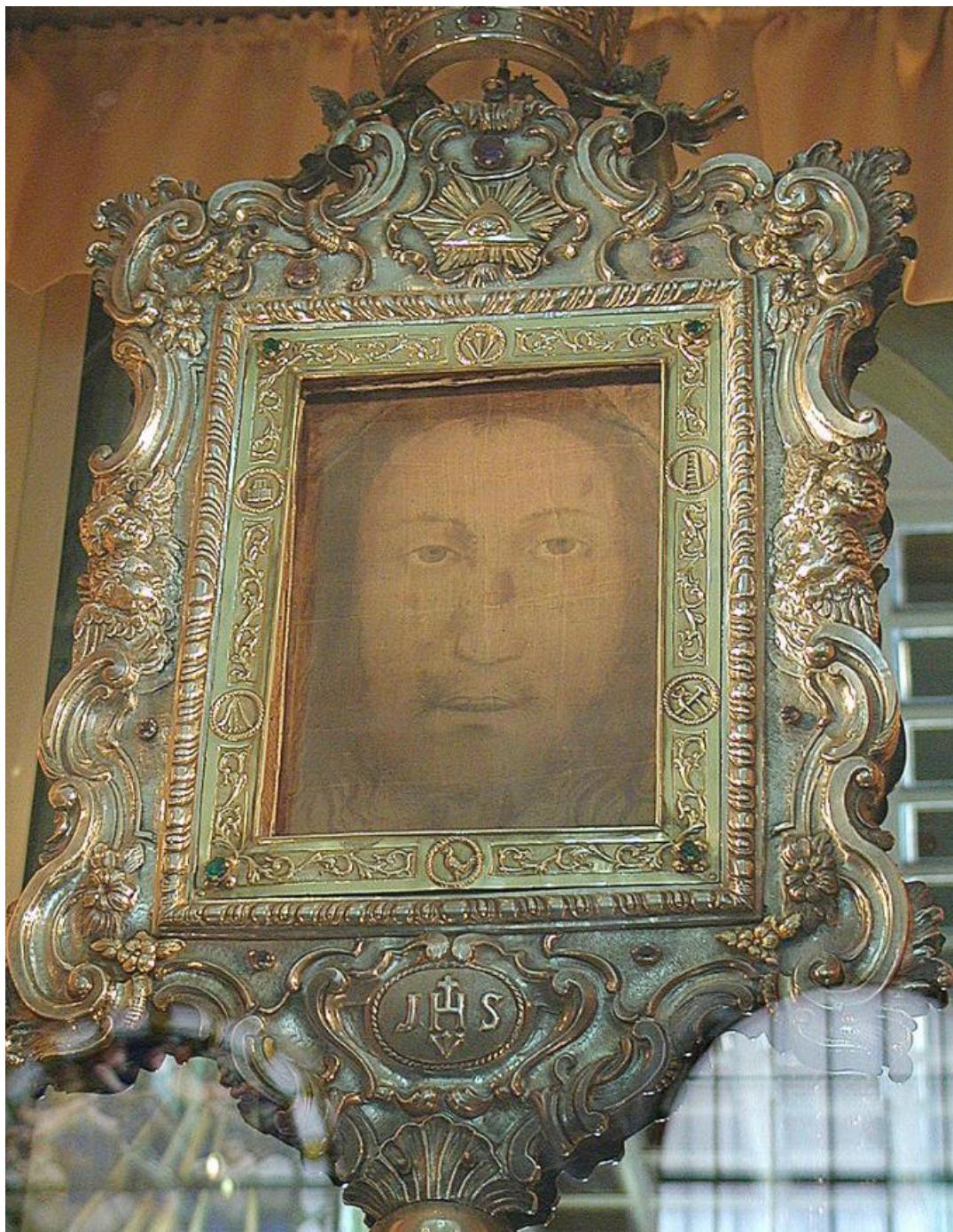
-r. 1999 nemecký jezuita Heinrich Pfeiffer, profesor dejín umenia na Pápežskej Gregorovej univerzite, oznámil na tlačovej konferencii v Ríme, že našiel závoj v kostole kapucínskeho kláštora v malej talianskej dedinke Manoppello, kde sa *artefakt* nachádzal od roku 1660; Pfeiffer

ho v skutočnosti videl o mnoho rokov predtým; podľa miestnej tradície, anonymný pútnik prišiel v roku 1508 s tkaninou zabalenou v balíku; odovzdal ju doktorovi Giacomovi Antoniovi Leonellimu, ktorý sedel na lavičke pred kostolom; lekár išiel do kostola, otvoril balíček a keď sa vrátil späť pred kostol, pútnika už nenašiel; závoj bol vo vlastníctve rodiny Leonelli až 1608; závoj ukradol vojak Pancrazio Petrucci, manžel Marzii Leonelliovej z domu svojho svokra; Marzia potom predala závoj za 400 scudo doktorovi Donato Antonio De Fabritioví, aby mohla zaplatiť výkupné za svojho manžela, ktorý bol potom väznený v Chieti; doktor Fabritius odovzdal závoj kapucínom, ktorí ho vlastnia dodnes; túto časť história zdokumentoval otec Donato da Bomba vo svojom diele „Relation historica“; odvtedy (r. 1640) začína obdobie výskumov plátна; profesor Pfaeiffer tvrdí, že obraz je *veraikon* a bol ukradnutý z Vatikánu pri prestavbe r. 1506; ďalej naznačuje, že závoj bol umiestnený na Ježišovej tvári v hrobe (pozri *sudarium*) a vznikol ako vedľajší produkt uvoľnených sôl pri vzkriesení, tak ako vzniklo *Turínske plátno*; okrem toho tvrdí, že história Volto santa z Manopella siaha do 1.st.; neexistuje však žiadny oficiálny dôkaz, ktorý by spojil závoj s udalosťami v Ríme; avšak niektoré kúsky skla v tkanine by mohli naznačovať súvislosť medzi ním a sklenou nádobou v Bazilike sv. Petra (zložej mohol nádobku rozbitiť, aby ukradol látku); volto santo z Manopella získalo veľkú popularitu, keď ho 1.9.2006 navštívil pri „súkromnej audiencii“ pápež Benedikt XVI; *tkanina je vyrobená zo vzácneho vlákna zvaného byssus*; ide o prírodné vlákno z lastúrnikov Pinna nobilis, nazývané aj *morský hodváb*, ktorý používajú hlavne starí ľudia okolo stredomorského pobrežia; Paul Badd, vatikánsky korešpondent Die Welt, vyhlasuje, že bysus je materiál, ktorý sa nachádza v hroboch faraónov (pozri *mumifikácia*), ale nikdy to nebola iba exkluzívna tkanina starých Egypťanov, ale i Feničanov, Grékov, Rimanov, v stredoveku aj Francúzov a Talianov a dodnes ešte na Sardíniu; napriek tvrdeniam o božskom pôvode Volto santa z Manopella niektorí vedci poukazujú na to, že štylisticky zapadá do obdobia neskorého stredoveku a ranej renesancie; zástancovia tejto teórie tvrdia, že nedokonalosti a štylizácia poukazujú na to, že umelec nepochopil alebo úmyselne nechcel realisticky stvárníť ľudské telo v súlade s jeho niektorými telesnými funkciami; krivý nos a pomliaždená tvár mohli splniť očakávania, že ide o skutočný Boží obraz; v skutočnosti vôbec nie je isté, že obraz má nejakú súvislosť s Ježišom a jeden spisovateľ naznačuje, že ide o stratený autoportrét A. Dürera

<http://saletinirozkvet.webnode.sk/products/satka-z-manopella-/>

[https://it.wikipedia.org/wiki/Volto\\_Santo\\_di\\_Manoppello](https://it.wikipedia.org/wiki/Volto_Santo_di_Manoppello)

<http://www.bbc.com/news/magazine-33691781>



Volto santo z Manopella

**Volto santo z Luccy** - tiež *Svätá tvár z Lucca*; uctievany drevený korpus z kríza, ktorý sa nachádza v samostatne stojacej osembokej kaplnke z carrarského mramoru postavenej r. 1484 podľa Matteo Civitali, sochára-architekta z Lucca; stredoveké legendy hovoria, že ho vyrezal Nikodém, ktorý pomáhal Jozefovi Arimatejskému uložiť Krista do hrobu; o Volto Santo z Lucca sa zmieňuje Dante vo svojom Inferne (Canto XXI); Volto santo z Luccy je spojené s legendou o sv. Wilgefornite; súčasné volto sanro je jednou z prvých kópií z 13.st., pôvodne pripísaného okruhu Benedetta Antela; zdá sa, že originál bol odlomený pútnikmi, hľadajúcimi pamiatky; najbližší termín zhotovenia kópie sa datuje do začiatku 12.st., čo môže naznačovať, že originál vznikol v 11.st.; jeho prítomnosť v meste Lucca je bezpečne zdokumentované až okolo roku 1100, aj keď opát Leofstan z opátstva Bury Sv. Edmundsa (†1065) zaznamenal, že inšpiráciou pre životnú veľkosť krucifixu, urobeného pre opátstvo Bury St Edmunds, bola socha, ktorú raz videl v Lucca na jej ceste do Ríma; kópie podobnej veľkosti sa v 12.st. nachádzajú po celej Európe; patrí medzi ne kríž Imervard v

katedrále Brunswicku, Svätá tvár Sansepolcro v Sansepolcro, prípadne *Majestát Batló* v Barcelone; dnes sa Volto santo z Lucca sa nachádza v kaplnke z carrarského mramoru, špeciálne postaveného v roku 1484 podľa návrhu Mattea Civitali, architekta z Lucca; umiestnenie volto santo v Basilica di San Frediano v Lucca je tradične dávané do súvislosti s biskupstvom Anselmo da Baggio (1060-1070), ktoré ho vystavilo v novo vysvätejnej katedrále dňa 6.októbra 1070; podrobnosti o vzniku legendy okolo volto santo tiež naznačujú, že dielo predtým bolo v Luni v Ligúrii, bývalom sídle biskupstva a na začiatku aj obchodného rivala Lucca; Luni bol byzantský majetok, ktorý získali Saracéni počas sporov medzi Byzantíncami a Longobardmi; napokon sa premenil na dedinu v 8.st.; socha nemá žiadny vzťah k štylistike lombardského sochárstva 10.-11.st.; ikonografia úplne oblečeného Krista v dlhom *colobiu* je známejšia na východe než na západe, hoci vyrezávaný oblúk je v rozpore s byzantskými normami; zobrazenie ukrižovaného Krista typu volto santo bolo častejšie v Nemecku od konca 11.st.; prototypom zrejme bol Gero kríž v katedrále v Kolíne n. Rýnom v Nemecku vyrezaný v období 965 až 970; dlhý plášť môže byť byzantský vplyv, aj keď existujú aj mnohé západné príklady v *otonských* iluminovaných rukopisoch a ďalších médiách; v Lucca sa každoročne koná sviečkový sprievod, venovaný Svätej tvári; luminar pripadá na 13.septembra, v predvečer náboženských osláv; sprievod, ktorý už neobsahuje sochu ako v minulosti; chodí do katedrály od baziliky San Farnardiano, kde freska cyklu pripomína legendu o Nikodémovi, ktorý „vyrezal obraz z libanonského cédra“; zaspal, keď dokončil všetky časti sochy, ale tvár nie; keď sa prebudil, zistil, že tvár doplnil aniel; vo východnom kresťanstve, kde existujú podobné legendy, sú takého obrazy (*ikony*) označované za *acheiropoety*, čiže „nie vyrobené ľudskými rukami“; volto santo bolo údajne objavené vo *Svätej zemi* biskupom Gualfredom, ktorého riadil odhalujúci sen; volto santo bolo prvý krát prezentované v toskánskom prístavе Luni na lodi, ktorá nemala plachty ani posádku; muži z Luni sa drali na palubu, ale zistili, že loď zázračne ustúpila pred ich zovretím; informovaný anjelom v sne, že Svätá tvár dorazila do Luni, Johannes, biskup z Lucca, so svojimi duchovnými dorazil do Luni, aby zastavil pokusy dobyť loď; modlitbou k Bohu loď k nemu priplávala a otvorila mu svoju lávku; celá legenda mala ospravedlniť uchovanie Svätej tváre v meste Lucca a jej odobranie mestu Luni; podobne ako v prípade iných slávnych relikvií a ostatkov vystavovanie volta santa, za ktorým cestovali davy pútnikov, bolo vyhradené na určité dni v roku; pred ním sa konali prísahy (William II. Anglický), objavilo sa na stredovekých minciach

[http://en.wikipedia.org/wiki/Holy\\_Face\\_of\\_Lucca](http://en.wikipedia.org/wiki/Holy_Face_of_Lucca)

[http://www.stgemma.com/gallery/eng\\_volto\\_sancto.html](http://www.stgemma.com/gallery/eng_volto_sancto.html)

[https://en.wikipedia.org/wiki/Holy\\_Face\\_of\\_Lucca](https://en.wikipedia.org/wiki/Holy_Face_of_Lucca)

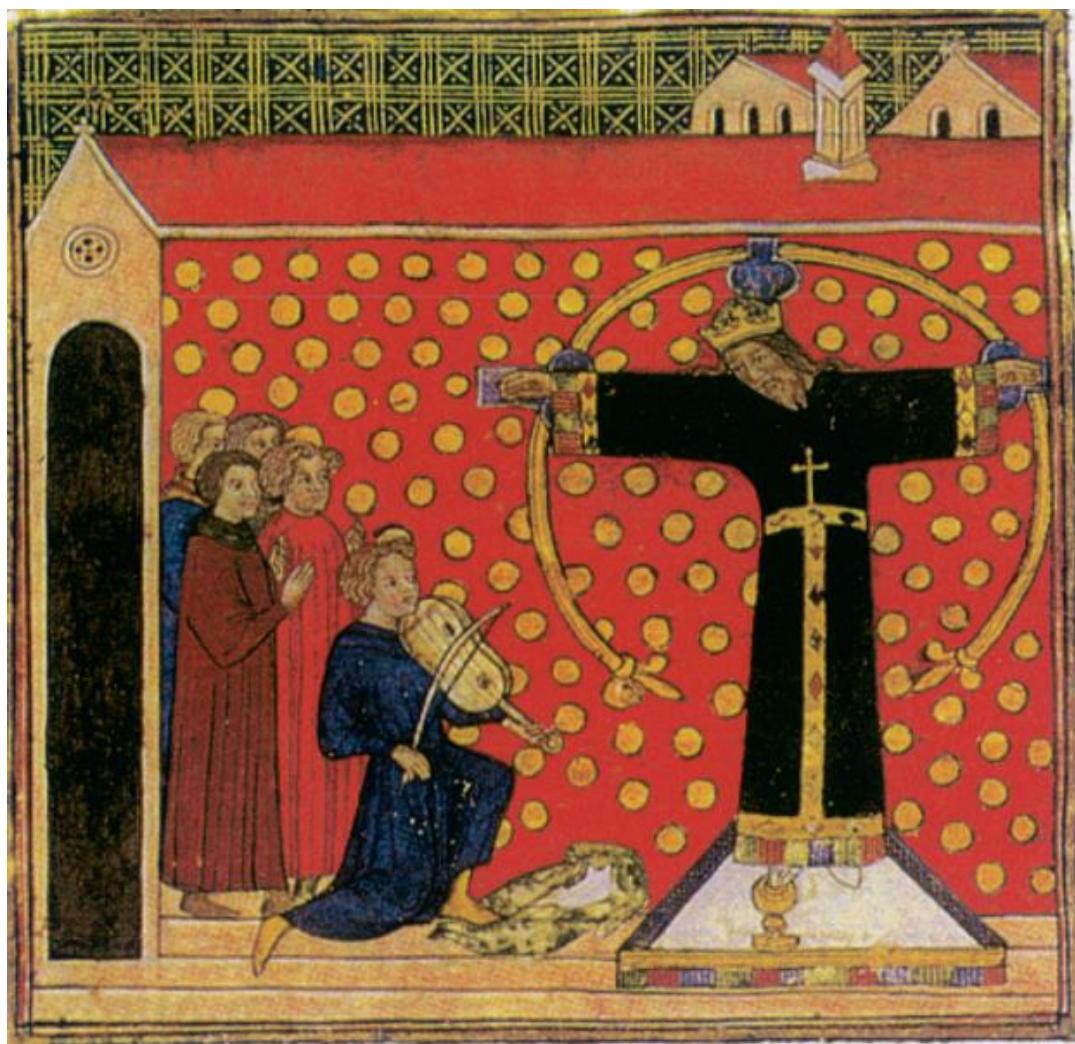
[https://www.google.sk/search?bih=995&biw=1844&q=volto+santo+lucca&tbo=isch&imgil=E0mbpogpCDwJ-M%253A%253BqDlk4cDqk-ye3M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fsacrumluce.sns.it%25252Fmv%25252Fhtml%25252FART%25252FAUT\\_99PI0001000000&source=iu&pf=m&tbs=simg:CAES0gEJ-qBR0Jj12i4axgELELCMpwgaYgpgCAMSKLcvhfoEbkX2hm4F5sFlhmTDNAegC6-OrY6tTreJL86-S36Lf4tvDoaMEshPSHF5KrlAoR7Xg2DzAkL0nxbzufNpx58hvnyakdIm7pY7V\\_1N5RU36Gw4B9PiAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEyeLsoAwLEJ3twQkaPwoQCg5yZWxpZ2lvdXMgaXRlbQoKCghjcnVjaWZpeAOKCghyZWxpZ2lvbgoHCgVjcm9zcwoKCghhcnRpZmFjdAw&fir=E0mbpogpCDwJM%253A%25252CqDlk4cDqk-ye3M%25252C\\_&usg=\\_J9MLAFozusGbGc\\_ZJ4Ae\\_tvtdPQ%3D&ved=0ahUKEwjA7e\\_L\\_OnOAhUM8RQKHf07AxUQyjcIVA&ei=0OvFV8DFFYziU\\_33jKgB#imgrc=E0mbpogpCDwJ-M%3A](https://www.google.sk/search?bih=995&biw=1844&q=volto+santo+lucca&tbo=isch&imgil=E0mbpogpCDwJ-M%253A%253BqDlk4cDqk-ye3M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fsacrumluce.sns.it%25252Fmv%25252Fhtml%25252FART%25252FAUT_99PI0001000000&source=iu&pf=m&tbs=simg:CAES0gEJ-qBR0Jj12i4axgELELCMpwgaYgpgCAMSKLcvhfoEbkX2hm4F5sFlhmTDNAegC6-OrY6tTreJL86-S36Lf4tvDoaMEshPSHF5KrlAoR7Xg2DzAkL0nxbzufNpx58hvnyakdIm7pY7V_1N5RU36Gw4B9PiAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEyeLsoAwLEJ3twQkaPwoQCg5yZWxpZ2lvdXMgaXRlbQoKCghjcnVjaWZpeAOKCghyZWxpZ2lvbgoHCgVjcm9zcwoKCghhcnRpZmFjdAw&fir=E0mbpogpCDwJM%253A%25252CqDlk4cDqk-ye3M%25252C_&usg=_J9MLAFozusGbGc_ZJ4Ae_tvtdPQ%3D&ved=0ahUKEwjA7e_L_OnOAhUM8RQKHf07AxUQyjcIVA&ei=0OvFV8DFFYziU_33jKgB#imgrc=E0mbpogpCDwJ-M%3A)



Volto Santo z Lucca (drevený korpus, kostol San Frediano, Lucca, 12.st.)



Volto Santo z Lucca v slávnostnom rúchu (kostol San Frediano, Lucca, 12.st.)



Legenda o volto santo z Lucca (Codex Rapondi, 1400-1420)



Nedatované: Legenda o volto santo z Lucca. Príchod Svätej tváre do prístavu v Luni

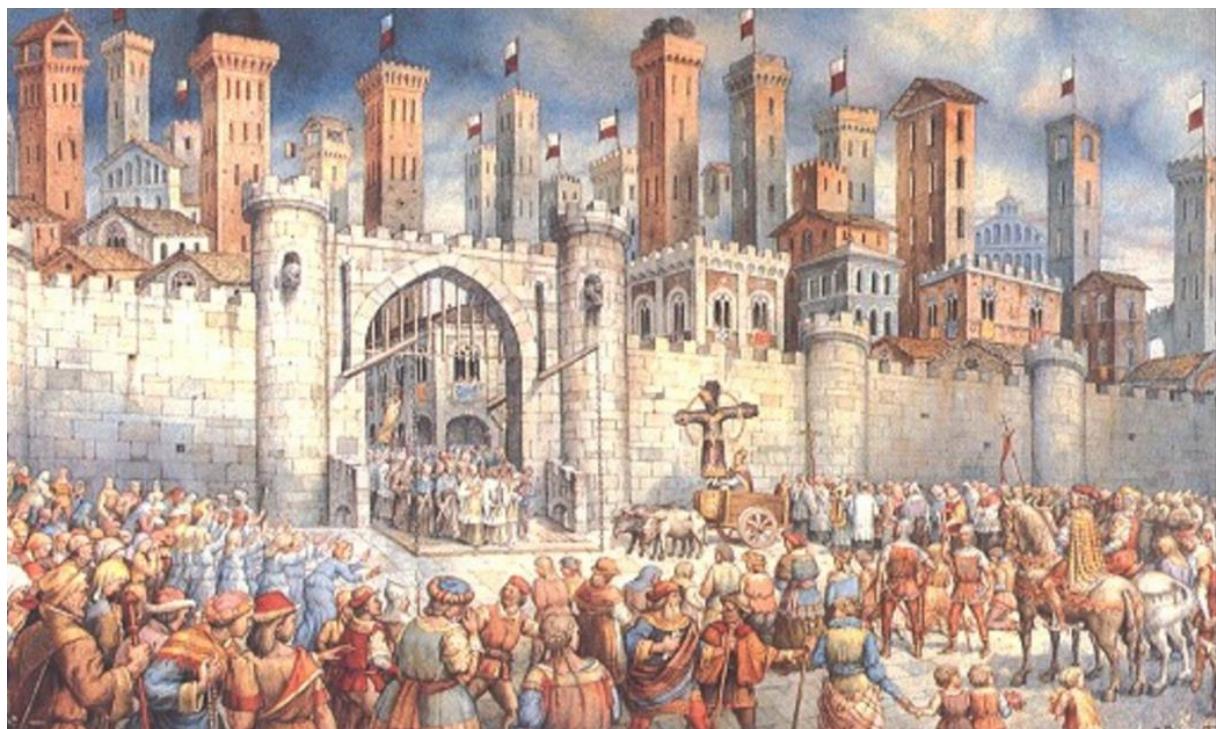
Van deme hyllyghen kruce  
in der stad Luca. dat me sunte hulpe ed  
de godes hulpe beth.



Legenda o volto santo z Lucca (drevoryt, Lübecký pasionál, 1492)



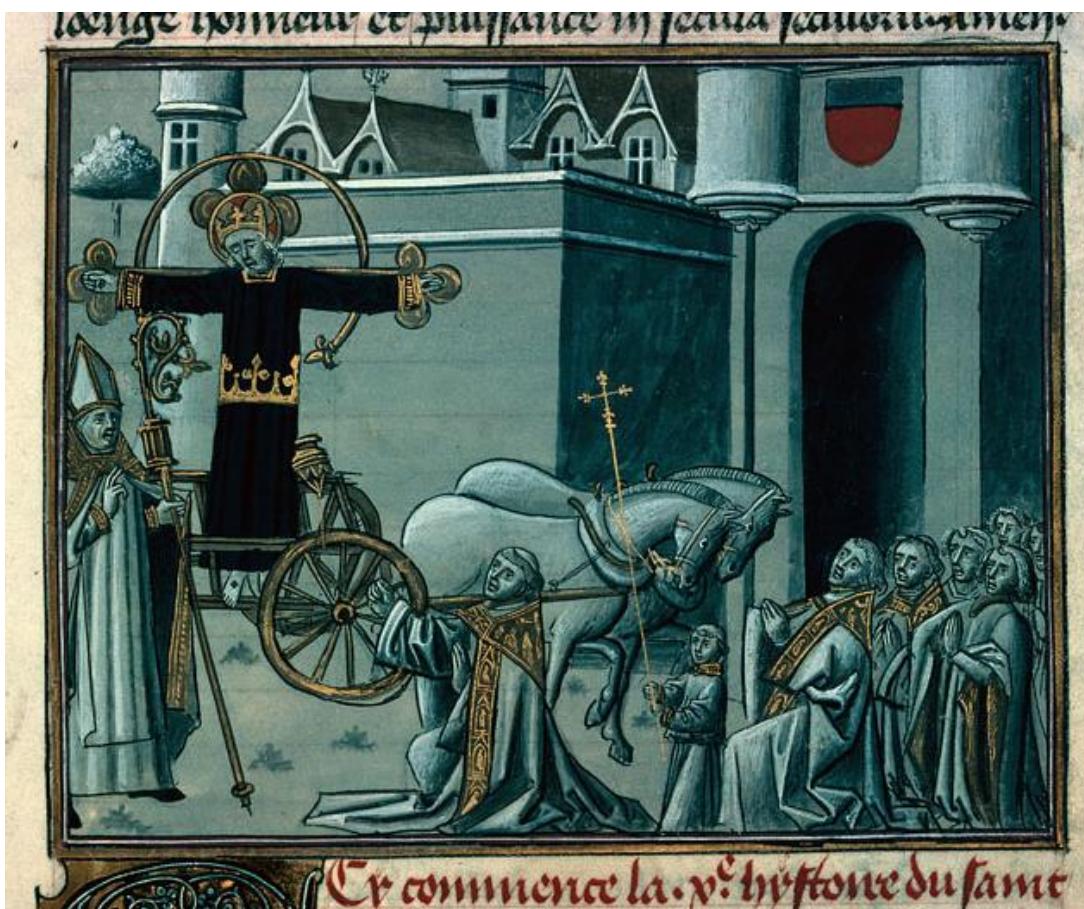
A. Aspertini: Preprava volto santo do Lucca (freska baziliky San Frediano, Lucca, 16.st.)



Nedatované: Príchod Svätej tváre do mesta Lucca



História Svätej tváre: Vjazd do mesta Lucca (J. Voragine: Zlatá legenda, 1470)



História Svätej tváre: Vjazd Svätej tváre do mesta Lucca (J. Voragine: Zlatá legenda, 1470)



Majster Svätej tváre: Vjazd Svätej tváre do mesta Lucca (miniatúra, 1400)



Master of Zweder van Culemborg: Svätá tvár z Lucca (Codex Rapondi a modlitebná kniha Ursuly Begerin, 1420-1440)



A. P. Spranger: Preprava volto santo do Lucy (1508-1509)

**Volumnia** - postava z Shakespearovej hry *Coriolanus*; Volumnia je matkou Caia Martia Coriolanusa; povzbudzuje ho v jeho vojenských úspechoch a podnecuje jeho politické ambície; ked' Rimania pošlú jej syna do exilu, on sa pripojí k nepriateľom Ríma; matke sa podarí presvedčiť ho, aby ušetril mesto, ktoré bolo jeho domovom a Volumnia sa stáva hrdinkou mesta

<https://en.wikipedia.org/wiki/Volumnia>

[https://www.google.sk/search?q=Volumnia&espv=2&biw=1845&bih=995&tbs=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwi8k7abtN3OAhVrApoKHaiMDHIQsAQIJw#imgrc=qm0nJW\\_9Qy6gmM%3A](https://www.google.sk/search?q=Volumnia&espv=2&biw=1845&bih=995&tbs=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwi8k7abtN3OAhVrApoKHaiMDHIQsAQIJw#imgrc=qm0nJW_9Qy6gmM%3A)



G. van den Eeckhout: Volumnia prosí svojho syna Coriolanusa, aby ušetril Rím (17.st.)



G. van den Eeckhout: Coriolanova matka a manželka ho prosia, aby ušetril Rím (17.st.)

**voluntarizmus** - filozofický názor, ktorý dáva prednosť vôlei pred rozumom nielen v psychológii a *etike* (v opozícii k intelektualizmu), ale aj v teológii a *metafyzike*; stúpencom voluntarizmu bol nemecký filozof Arthur Schopenhauer (†1860); pozri *metafyzická malba III, filozofia*

**Voluptas** - lat. – „rozkoš, radosť, slast“; v rímskej mytológii obdoba gréckej *Hedony*; dcéra narodila Amora a Psyche; často sa objavuje v sprievode troch *Grácií*; je známa ako bohyňa zmyselného potešenia; niektorí rímski autori sa v súvislosti s ňou sa zmieňujú o bohyne Volupias, ktorá mala chrám Sacellum Volupiae na Via Nova od Porta Romana, kde boli obete ponúkané bohyne Angerone (jej meno znamená ochotu); pozri *rímski bohovia*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Voluptas>



P. Galle podľa M. van Heemskercka: Natura a Voluptas nesúce Poemina (rytina, 16.-17.st.)



D. Hopfer: Voluptas (rytina, 1500)

**voluptoár** - v dosl. z franc. – voluptoir - „radostník“; z lat. voluptas – „pôžitok, radost“; oddychové domy alebo recepcie zo 17.-19.st. postavené predovšetkým pre aristokraciu alebo vyššiu strednú triedu na okrajoch miest; stavby boli pôvodne izolované v prírode, neskôr spojené s rozsiahloou urbanizáciou; predchádzali buržoáznym víkendovým a prázdninovým vilám; voluptoár bola tiež umelo sformovaná časť krajiny s romantickými stavbami a zámočkami (pozri *romanticický park*), spojená s romantickou vyhliadkou na more a hory a kombinovaná s novými možnosťami dopravy v 19.st.; meno voluptoár používalo aj pre kráľovské rezidencie, ak vykazovali známky architektonickej extravagancie či neprimeranosti svojho umiestnenia alebo používania; termín nakoniec používaný pre malú rekreačnú vilu; pozri *maison de plaisirance* (v preklade „dom pre potešenie“)

<http://www.artslexikon.cz/index.php?title=Voluptu%C3%A1r>  
[https://fr.wikipedia.org/wiki/Folie\\_\(maison\\_de\\_plaisance\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Folie_(maison_de_plaisance))



François-Joseph Belanger: Voluptoár Artois (Parc de Bagatelle, Paríž, 18.st.)

**volúta** - z lat. *volutum* – „zavinutý“; 1. plasticá závitnica, napr. na hlavici iónskeho stípu; pozri *baltheus, oculus*; porovnaj *konvolúta; špirála; helices*  
2. závitnica na priečelí barokových stavieb, napr. tzv. *sedliackeho baroka* v južných Čechách; volútový dekór známe v *keramike* od *neolitu*, neskôr obľúbený dekoratívny prvok v *zlatníctve, rezbárstve* a neskôr aj v *architektúre*; najrozmanitejšie podoby v *renesancii* a najmä *baroku*

[http://www.satalka.cz/slohy/renesance/Vrcholna\\_renesance.html](http://www.satalka.cz/slohy/renesance/Vrcholna_renesance.html)

<http://en.wikipedia.org/wiki/Volute>

<http://fr.wikipedia.org/wiki/Volute>



Volútová hlavica iónskeho stípu



Giacomo Barozzi, Giacomo della Porta: Kostol Il Gesu v Ríme (1584)



P. Casteels III : Nickoľko vtákov na holých konároch stromu a dve opice posadené vedľa kameňa (1726)

**volútová keramika** - tiež *volútová kultúra*; starší typ *lineárnej kultúry*; najstaršia poľnohospodárska kultúra v strednej Európe (5.tis.pr.Kr.); pomenovaná podľa výzdoby nádob; má nevyjasnený pôvod, ktorý však nadvázuje na staršie severobalkánske osídlenie (možno neindoeurópske); pozri *spondylový šperk, brázdený vpich*

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Kultura\\_s\\_line%C3%A1rn%C3%AD\\_keramikou](https://cs.wikipedia.org/wiki/Kultura_s_line%C3%A1rn%C3%AD_keramikou)  
[https://en.wikipedia.org/wiki/Linear\\_Pottery\\_culture](https://en.wikipedia.org/wiki/Linear_Pottery_culture)



Volútová keramika (5.tis.pr.Kr.)

**volútová kultúra - volútová keramika**

**volútový frontón - frontón volútový**

**volútový ornament - dekorácia v manieristickej architektúre vo Florisovom štýle**

**volútový štit - štit volútový**

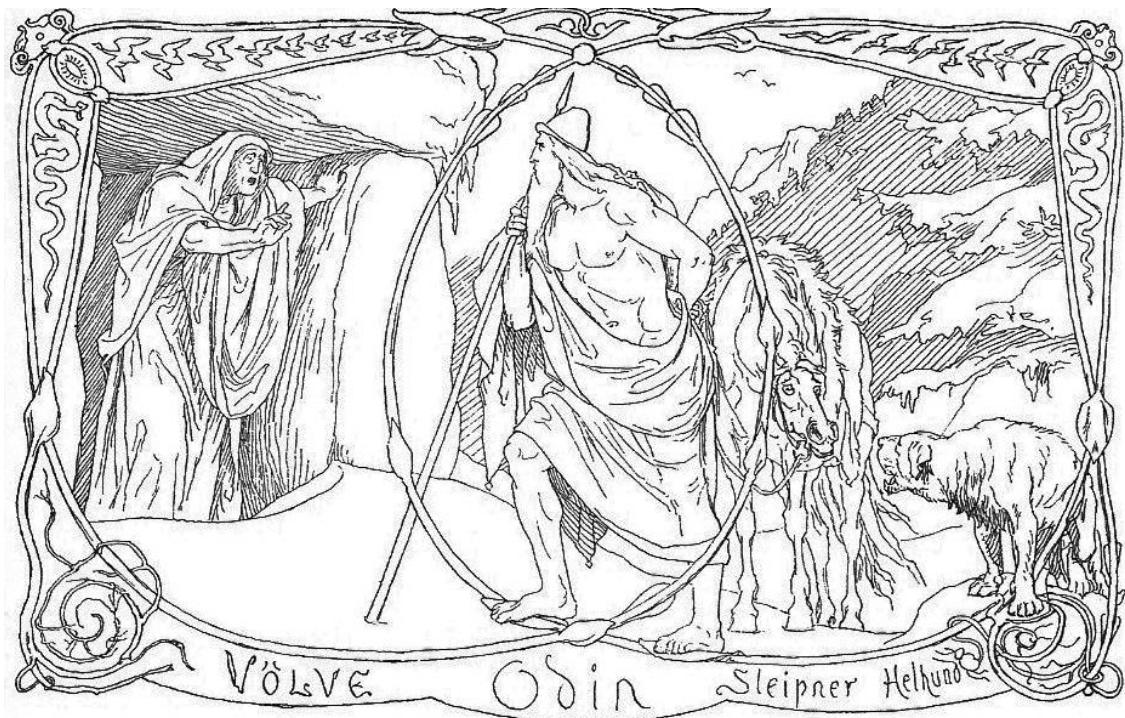
**Volva** - v starej nórčine a islandčine Völva; tiež Vélva, Val, Spakuna, Spákona, Spækona; poangličtene *Vala*; vo škandinávskom mytológii *prorokyňa* a *šamanka* (pozri *seithr*); množné číslo völur a völvur; vo škandinávskom náboženstve uctievaná ako božstvo; opakujúci sa motív v severskej mytológii, podľa toho písaná s malým alebo veľkým začiatočným písmenom (konkrétna postava); prorokyne volvy boli označované rôznymi názvami; samotný názov volva znamená „prútený sprostredkovatelia“ alebo „nosič magického zamestnania“, čo odkazuje na proto-germánske slovo walwōn, ktoror je odvodené od staronórskeho völrl - „prútiky“; iný názov pre völvu je fjólkunnig („veľa poznat“); názov vala je literárna forma na báze völva; Spákona alebo spækona pochádza zo slova spa – „žena“; iný názov pre slovo volva je fjólkunnig („veľa poznat“); völur neboli považované za neškodné; boli kňažkami v kulte Frey, ktorá bola nielen bohyňou lásky, ale aj boja; vyvolávala výkriky úzkosti, spôsobovala krv a smrť; to, čo Freya vykonávala v rajskom domove bohov, v *Asgardu*, sa völur sa pokúšali praktikovať v *Midgardu*, pozemskom svete mužov; zbraňou völur neboli oštěp, sekera alebo meč, ale narábali s inými, magickými nástrojmi, ako boli prútik, praslica alebo paličky, o ktorých sa vedci domnievajú, že sú spojené s mágiou plodnosti a predstavujú *falus*; völur boli známe svojím umením zvádzania, čo bol jeden z dôvodov, prečo boli považované za nebezpečné; jednou z ich metód zvádzania mužov mohlo byť užívanie *drog*; v hroboch völur bolo nájdené liečivo *blen*, ktoré má halucinačné účinky a súčasne pôsobí ako afrodisiakum; Codex Regius z 13.st. naznamenáva zbierku vikinských básni Hávamál, ktorá varuje pred pohlavným stykom so ženou, ktorá je odborníkom v mágiu, pretože mužovi hrozí nebezpečenstvo, že bude chytený do čarovných osídiel a ochorie (zrejme na to odkazuje názov uzla *valknut* ako *srdce Vala*); najranejšie opisy takýchto germánskych žien sa objavujú v rímskych zoznamoch o Cimbri, ktorej kňažky boli vo veku ženy oblečené v odevi *bielej farby*; obetovali vojnových zajatcov a kropili ich krv, aby prorokovali nadchádzajúcu udalosť; spomína ich *Iulius Caesar* svojich Zápisoch o vojne galskej (r. 58), keď spomína germánskeho vodcu Ariovista, ktorý odložil bitku, lebo „matróny“ vyveštili, že doba pred začiatkom nového mesiaca nie je v súlade „s vôleou nebies“; Volvu spomína rímsky historik Tacitus; detailné svedectvá o ľudských obetiach, vykonávaných germánskymi kňažkami podáva arabský diplomat Ibn Fadlán z 10.st., keď opisuje pohreb škandinávskeho náčelníka, ktorého sprevádzali do záhrobia jeho otrokyne; po desiatich dňoch slávností ich ubodali na smrť „staré ženy“, kňažky zvané anjel smrti, a spálili ich spolu so zosnulým v jeho člne; v škandinávskej spoločnosti bola völva postaršia žena, uvoľnená od silných rodinných väzieb, ktoré za normálnych okolností obklopovali ženy v severských klanoch; cestovala krajine, zvyčajne nasledovala družiny mladých ľudí a bola oslovená v časoch krízy; mala ohromnú autoritu a bola platená za svoje služby; völur pracovali ako kňažky bohyne Frey a sprostredkovávali spojenie so mýtickej Stredozemím Midgard; völur brávali vikinskí bojovníci na svoje stretnutia, sedávali vo veľkých halách, pozemských reprezentáciách *Valhaly*, kde spoločne s nimi konzumovali rituálne jedlo, pili medovinu, ale súčasne bubnovali na bubny, čarovali a veštili; škandinávski archeológovia objavili 40 ženských hroboch s cennými obetnými predmetmi, ktoré svedčia o tom, že völur patrili k najvyššej úrovni spoločnosti; osobitnú kapitolu tvorí predstava o volve ako mýtickej tkáčke, ktorá na svojom stave pletie neviditeľné putá, ktoré ovládajú ľudí; ak volva uvoľnila uzol na útku, mohla oslobodiť nohu svojho hrdinu; ak uzol zviazala, mohla zastaviť pohyb nepriateľa; zatiaľ čo úlohou mužov bojovníkov bolo bojovať v pote a krvi, ženám volvám pripadla v boji duchovná úloha; nie je náhoda, že v hroboch sa nachádzajú pri sebe tkáčske predmety ako praslice a zbrane; ku koncu severského pohanského obdobia völur cestovali po celej krajine a veštili osudy ľuďom; s nástupom christianizácie v 10.st. zmizli aj völur; rímskokatolícka cirkev spolu s občianskymi vládami vydali proti nim nariadenia, ktoré ich označili za *čarodejnice*, falošné bohyne, ctiteľky mŕtvych a suky; boli prenasledované a zabíjané, čo bolo súčasne prejavom nástupu extrémnej polarizácie mužského a ženského sveta v germánskej spoločnosti; pozri *srdce Vala*, *európsky šamanizmus*, *hala vikinských bojovníkov*, *Seithr*

<https://en.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDlva>

<http://www.germanicmythology.com/original/HjardarholtHall.html>



L. Frölich: Odin a Völva (ilustrácia z básne Edda, 1895)



L. Frölich: Völva, Odin, Sleipnir a Helhund (ilustrácia z básne Edda: Baldurov sen, 1895)

**vonkajšia kazateľnica - kazateľnica vonkajšia**

**vonkajšie schodisko - schodisko vonkajšie**

**vonkajší priestor - v architektúre: exteriér**

**vor** - český výraz pre *plt'*

**vorobevit** - ružová odroda *berylu*; odlišovaný od jemne fialového *bazalitu* a jemne ružového *morganitu*; pozri *drahokamy a polodrahokamy*

**Voršila z Kolína - Uršula**

**voršily - uršulinky**

**vorticizmus** - britské avantgardné umelecké hnutie v rokoch 1910-15, myšlienkovo blízke *kubizmu* a *futurizmu*; jeho predstaviteľia pochádzali z rôznych umeleckých profesii a usilovali sa o dynamický výraz abstraktnej formy a o vyjadrenie moderného sveta techniky a priemyslu; (E. Pound, P. W. Lewis, J. Epstein, W. Roberts)

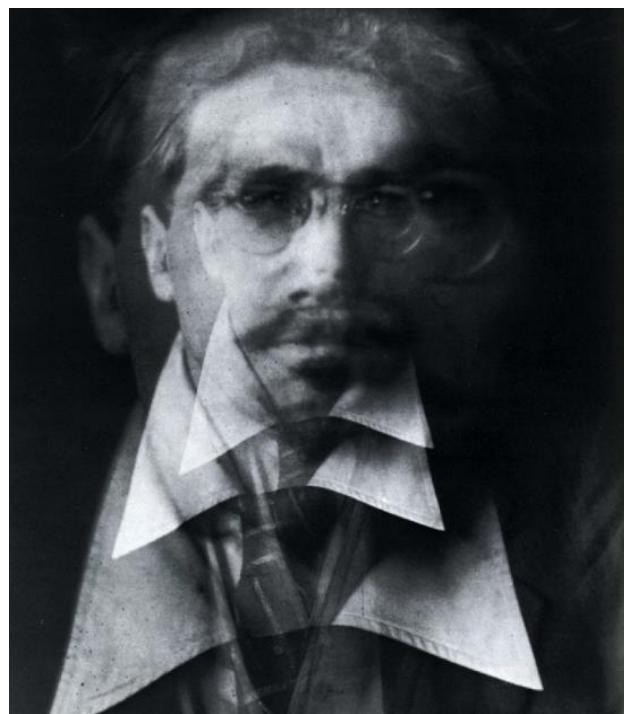
<http://hu.wikipedia.org/wiki/Vorticizmus>

**vortografia** - vorticizmus v *fotografickej* tvorbe; tvorba fotografa Langona Alvina Coburna, stúpenca *vorticizmu*; pozri *fotografovanie, fotografia*

<https://www.google.sk/search?q=Coburn:+portrait+of+Ezra+Pound&espv=2&biw=1845&bih=995&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiw3oHg8fXOAhVJShQKHR7uDMoQSaqIHA#imgc=V7mgr-VoOsQpuM%3A>

[http://www.flashpointmag.com/Alvin\\_Langdon\\_Coburn.htm](http://www.flashpointmag.com/Alvin_Langdon_Coburn.htm)

[https://www.google.sk/search?q=Coburn:+portrait+of+Ezra+Pound&espv=2&biw=1845&bih=995&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiw3oHg8fXOAhVJShQKHR7uDMoQSaqIHA#tbm=isch&tbs=rimg%3ACCcHcXskl1gUPIjihRrCIOII-BI5W\\_1q4SATqLt3NhaUIBHswzhcnBmDF4B9oL\\_1sNTp\\_1VNump7YvhWvzecCYa2\\_1jGsiSoSCaFGsIijUj4EEVk-WCzDsoCIKhIJjlbrhIBOosRIngVo8AONI4qEgm3c2FpQgEezBFZPlgsw7KAiCoSCTOFycGYMXgHEeKh29YjKY2ZKhIJ2gv-w1On9U0RCPkHv-z\\_1zpMqEgm6anti-Fa\\_1NxE7eYEX5oMIJSoSCLzWJhrb-MayJEWj4H53Vn9a0&q=Coburn%3A%20portrait%20of%20Ezra%20Pound&imgc=HWK6J5f6JeQUWM%3A](https://www.google.sk/search?q=Coburn:+portrait+of+Ezra+Pound&espv=2&biw=1845&bih=995&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiw3oHg8fXOAhVJShQKHR7uDMoQSaqIHA#tbm=isch&tbs=rimg%3ACCcHcXskl1gUPIjihRrCIOII-BI5W_1q4SATqLt3NhaUIBHswzhcnBmDF4B9oL_1sNTp_1VNump7YvhWvzecCYa2_1jGsiSoSCaFGsIijUj4EEVk-WCzDsoCIKhIJjlbrhIBOosRIngVo8AONI4qEgm3c2FpQgEezBFZPlgsw7KAiCoSCTOFycGYMXgHEeKh29YjKY2ZKhIJ2gv-w1On9U0RCPkHv-z_1zpMqEgm6anti-Fa_1NxE7eYEX5oMIJSoSCLzWJhrb-MayJEWj4H53Vn9a0&q=Coburn%3A%20portrait%20of%20Ezra%20Pound&imgc=HWK6J5f6JeQUWM%3A)



L. A. Coburn: Portrét Ezra Pound (vortografia, 1917)



L. A. Coburn: Vortografia (1917)

**vorvaň** - pozri *zviera*

<https://www.google.sk/search?q=sperm+whale+painting&espv=2&biw=1845&bih=995&tbo=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiSipHGzPbOAhXEWBQKHejTBCQQsAQIGQ>



J. P. Saenredam, Theodorus Schrevelius (rytec): Pobrežie pri Beverwijk (1601)

**Vortumnus - Vertumnus**